

GASILEC

Glasilo Gasilske zajednice Dravske banovine

Letnik
XL

V Ljubljani, dne 20. decembra 1936

Štev.
12

Izhaja vsak mesec. Posamezna številka 2.50 Din, za inozemstvo 3 Din

Vsebina:

	Stran
Ob Božiču in Novem letu	123
Pokrovitelju ob rojstnem dnevu	124
Vesti starešinstva gasilske zajednice za Dravsko banovino	124
Bojni strupi	125
Gasilstvo v službi obrambe pred vodo in pri drugih nesrečah	129
Hladnokrvnost pri požarih	132
Delo poveljnika na požarišču	133
Razdiranje ali podiranje gorečih objektov	134
Gasilstvo madžarske prestolice	134

G a s i l s k e č e t e , p o z o r !

Nabavite si najcenejše opasače za moštvo in starešine pri direktnem producentu. Vzorec ustreza vsem predpisom in je odobren od Vatrogasnega saveza Kraljevine Jugoslavije v Beogradu pod br. 1114 s dne 7. maja 1935 ter registriran pod br. 29 v Savezni pisarni. — Ob večjem odjemu popust!

»Indus« TOVARNA USNJA IN USNJENIH IZDELKOV
družba z o. z. Ljubljana, Sv. Petra c. 72

Založil odbor »Gasilske zajednice za Dravsko banovino«. Odgovorni urednik Jože Turk
 Tiska Učiteljska tiskarna v Ljubljani (predstavnik Francé Štrukelj)

Izhaja mesečno. — Letna naročnina Din 30.—.

Gradbeno podjetje

Arch. LEDL IVAN

oblast. avtor. civ. arhitekti in graditelji

Ljubljana, Gosposvetska 4

Telefon šte. 34-42, 25-42

Projektira

in izvršuje

vsa v stavbno stro-

ko spadajoča dela

UČITELJSKA TISKARNA reg. zadr. z o. zav.

LJUBLJANA, FRANČIŠKANSKA ULICA 6

tiska vse za Vas, i. s.: društveno glasilo, tiskovine, pisemski papir, vabila, posetnice, letake, lepake, cenike, kataloge in še mnogo drugega

KNJIGARNA

LJUBLJANA, FRANČIŠKANSKA ULICA 6
MARIBOR, PALAČA BAN. HRANILNICE

ima bogato zalogo leposlovnih in strokovnih knjig za Vaše knjižnice in za Vašo osebno uporabo. Poleg slovenskih knjig ima tudi zalogo drugih slovanskih, francoskih, angleških in nemških knjig. — Revije, časopisi, znanstveni listi. — Velika zaloga slik.

Pišite po kataloge in cenike!

*Gasilske čete,
poroč!*

Preden' si nabavite potrebne cevi, Vas vljudno vabim, da si ogledate mojo zalogo **normalnih gasilskih cevi** najfinejše kakovosti, izdelke slovite češke tovarne H. Klinger, za katero imam samoprodajo za vso Slovenijo. Cevi je preizkusila komisija gasilske zajednice Dravske banovine v Ljubljani in nabavo istih priporoča

IVAN N. ADAMIČ

LJUBLJANA, SV. PETRA CESTA 31

Velika zaloga: Gumiranih cevi vseh vrst, gumiranih spiralnih sesalnih cevi. Normalne spojke iz la medenine itd. Najnižje cene! Zahtevajte cenik!

Maribor, Vetrinjska 20
Celje, Kralja Petra 33

Samoprodaja gasilskih cevi!

Ob Božiču in Novem letu

Božič s svojo prijazno in toplo domačnostjo objema vse ljudi in približuje duše in srca posameznikov med seboj, jih veže in oklepa, jih druži v topli ljubezni. Ob misli na novorojeno božje Dete, ob veliki skrivnosti božjega učlovečenja postajajo ljudje vsaj nekoliko bližji drug drugemu, bratje in sestre med seboj. To je morda največja lepota in najbolj topla misel, ki vstaja ob tem skrivnostnem prazniku.

V današnji zmateralizirani in egoistični dobi pogrešamo prav ta čut. Ljudje postajajo počasi tuji drug drugemu, sovraštvo in izrabljanje nadomeščata prepogosto ljubezen in bratstvo. Mnogo ljudi postavlja v oltar vseh svojih skrbi in teženj svoje lastno dobro, svoj jaz; prepogosto pa še večjega zmaja današnje dobe — denar. Povsod se govori o izrabljanju in tlačanju. Nikjer ne najdemo smisla za žrtve, za ljubezen, ki ne vpraša »Kdo?« ali »Kaj?« ali pa »Kaj bom dobil za to?«.

Tu stojimo mi gasilci, ki smo na svoj prapor pritrdili besede ljubezni in žrtve. Tiho je naše delo, mnogo žrtev zahteva, mnogo samopremagovanja in čuta bratske ljubezni terjaja naš poklic od nas. Težak je danes poklic ljubezni, žrtve in bratstva! Svet večkrat v svoji zaslepljenosti pljuva nanj, ga onečaščuje in žali! Toda mi gasilci vkljub temu vztrajamo! Večkrat resnično težko, ko vidimo, da ne zna svet upoštevati in pravilno ceniti našega dela, toda vsa nerazumevanja prenašamo tiho in nemo, kakor so jih prenašali vitezi, ki so čuvali z molkom svojo viteško čast. Danes govoriti o vitezih, se zdi kakor pravljica! Toda vkljub temu danes razmere in bedni svet zahteva v veliki meri viteštva! Mi gasilci upamo trditi, da se trudimo biti vitezi, da želimo biti vredni svojega velikega patrona sv. Florijana, ki nas vodi s svojim vzgledom.

Ob božičnem prazniku, ko se spominjamo onega veličastnega dne, ko je Bog prinesel zapoved ljubezni na svet, gasilci krepimo svojo voljo in polnimo svoje duše z novimi silami in novim ognjem ljubezni. Naš poklic zahteva mnogo te sile in mnogo ognja, da nam ne zastane korak na poti. Nihče od nas ne prejme plačila za svoje delo, večkrat niti dobre besedice ali smisla za delo in mnoge žrtve bratstva ne najdemo med ljudmi.

Vesel Božič si želijo ljudje med seboj, mi gasilci pa zraven te želje dostavljamo drugo: mnogo ognja in smisla za naše prostovoljno delo želimo drug drugemu ob skrivnosti polnem božičnem dnevu.

Novo leto je pred durmi! Sami se bomo ozrli tiho nazaj na preteklo leto in precenili in pregledali svoje delo. Ob vstopu v novo leto pa bomo storili trden sklep — še bolj odločni in silni bomo šli v novem letu na delo, delo ljubezni, žrtev, samopremagovanj in bratstva! Nič nas ne bo zadržavalo na naši poti, tudi nerazumevanja ne! Ne gre nam za javna in kričeča priznanja! Ne! Tega nočemo! Hočemo pa, da bomo lahko ob koncu leta, ki ga začenjamo, svojemu srcu in duši priznali, da smo storili vedno vse, kar je zahteval od nas naš prostovoljni poklic!

Srečno novo leto, bratje gasilci širom vse lepe slovenske zemlje! Praznujte ga v duhu našega vodilnega gesla: »Bližnjemu v pomoč — Bogu in domovini pa v čast!«

Stojmo, kakor vse doslej, v življenju kot vitezi splošne ljubezni, žrtev in bratstva, ki ne poznajo in nočejo plačila za svoje delo, temveč žele le, da

bi vsi, ki čutijo v sebi dolžnost in klic ljubezni do bližnjega, pomagali nam gasilcem braniti, reševati in lajšati gorje bratom in sestram širom vse naše lepe domovine ob najtežji uri, ko zdivjajo sovražni elementi in uničujejo, kar je gradila človeška roka!

Bratje gasilci po vsej slovenski zemlji, želimo vam vesele božične praznike in srečno novo leto 1937! Kličemo vsem: naprej po začrtani poti! V to nam pa pomagaj Bog!

J V M

Pokrovitelju ob rojstnem dnevu

19. januarja bomo praznovali rojstni dan svojega visokega pokrovitelja Nj. Vis. kraljeviča Tomislava, ki nam ga je na našo prošnjo izbral med svojimi sinovi blagopokojni kralj Aleksander.

Zbiramo se v svojih gasilskih domovih ob sliki našega mladega pokrovitelja in se veselimo ob njegovem rojstnem dnevu. Okrasili smo z zelenjem in trobojko sliko svojega pokrovitelja, ker ga ljubimo in spoštujemo! Težek je naš poklic, ki smo si ga prostovoljno nadedli! Svet ne zna ceniti našega truda in naših žrtev. Zato smo pa še tembolj veseli in srečni, da imamo v Nj. Vis. kraljeviču Tomislavu svojega pokrovitelja. Vemo, da nam je s tem blagopokojni kralj priznal vrednost našega dela; dejstvo, da nam je izbral pokrovitelja med svojimi tremi sinovi, nam jasno priča, da je veliki kralj Mučenik znal ceniti naše delo in žrtve, ki nam jih narekuje ljubezen do bližnjega.

Ljubimo svojega mladega pokrovitelja! Osvojil si je srca vseh gasilcev. Zato se zbiramo ob rojstnem dnevu svojega pokrovitelja z ljubeznijo v srcih in praznujemo z največjim veseljem ta naš gasilski praznik.

Ko se zbiramo okoli podobe svojega pokrovitelja, prosimo Večnega, naj nam varuje, čuva in vodi našega pokrovitelja mnogo let. Zavedamo se, da je ime Karadorde igralo v naši zgodovini vedno odlično in važno vlogo. Enako ime Tomislav! In prav zato smo mi gasilci še posebno srečni, kajti stoji nam na čelu kot pokrovitelj nosilec obeh teh slavnih imen!

Ob rojstnem dnevu kličemo slovenski gasilci svojemu visokemu pokrovitelju mlademu kraljeviču Tomislavu, naj ga vodi Večni vedno po varni življenjski poti! Živel naš pokrovitelj Nj. Vis. kraljevič Tomislav! Živel visoki kraljevski dom!

Vesti starešinstva gasilske zajednice za Dravsko banovino

Dne 15. decembra t. l. se je vršila seja novega osrednjega odbora gasilske zajednice Dravske banovine v Ljubljani.

Odbor je potrdil vse dosedanje ukrepe starešinstva gasilske zajednice, tako glede ustanavljanja novih čet, gasilskih izpitov, poveljevanja itd.

Vzel je na znanje potrditev novoustanovljenih čet, in sicer: Stara vas, župa Brežice, Gozd, Sela in Velika Lašna, župa Kamnik.

Vse gasilske edinice bodo dobile posebno okrožnico glede priznanja sposobnosti vsem častnikom v smilu člena 14. o strokovni izobrazbi gasilskih častnikov itd. Vse gasilske edinice naj se že sedaj pripravijo, da bodo v kratkem času odgovorile na omenjeno okrožnico.

Navodila za volitve bodo izdana v teku meseca januarja, pravočasno.

Gasilske župe naj stavijo predlog za odlikovanja z zaslužnim križcem III. stopnje Gasilske zveze kraljevine Jugoslavije za najbolj zaslužne in najstarejše člane svojega področja. Predlogi naj se nanašajo na 2 do 3 zaslužne gasilce.

O raznih pritožbah razrešenih in izključenih članov ter v članstvo nesprejetih oseb je osrednji odbor razpravljaj načelno ter pooblastil starešinstvo, da vse storjene krivice popravi ter upostavi povsod zakonito stanje.

Uredniške in upravniške posle »Gasilca« bo odslej vršil tričlanski odbor, v katerega je osrednji odbor Gasilske zajednice imenoval gg.: Krambergerja Franca iz Maribora, Museka Ljudevita iz Ptuja in gasilskega inšpektorja ing. Dolenca.

Odgovorni urednik bo tisti član odbora, ki stanuje na kraju, kjer se bo list tiskal.

»Gasilec« se bo vsebinsko razširil, zvečal in izpopolnil.

Kljub opozorilom doslej še precejšnje število čet ni poslalo statističnih podatkov. Osrednji odbor je sklenil, naj se zaostale čete ponovno opozore, da pošljejo podatke. Zato vse gasilske čete ponovno opozarjamo, da najkasneje do konca tega leta pošljejo statistične podatke, sicer jih ne bomo predlagali za redno podporo.

Vse gasilske župe morajo v svojih proračunih prihodnjega leta predvideti primerne zneske za tečaje in za stroške izpitnih komisij. Po župah se bodo vršili za izpite 3 dnevni tečaji. Bodoči osrednji odbor zajednice bo določil čas, kdaj se bodo izpiti vršili.

Predavanje z oficirskega tečaja v Beogradu.

Bojni strupi

(Nadaljevanje.)

Zaščitna obleka. Navadna maska in aparat s kisikom ščitita samo oči in organe za dihanje pred strupenimi plini in ostalimi strupi; ker pa napadajo nekateri strupi vse telo (skozi obleko), je potrebno imeti posebno obleko, ki ščiti pred temi strupi. Kot najboljši material za zaščitno obleko se je izkazalo zelo čvrsto tkano platno, ki je impregnirano z lanenim oljem. Nošenje takšne obleke je pa zelo nerodno, ker preprečuje dihanje skozi kožo, t. j. zmanjšuje ventilacijo, posebno poleti. Zraven takšne obleke je treba nabaviti rokavice in škornje. Rokavice so iz enakega materiala kakor obleka, škornji so pa lahko iz posebno debelega gumija.

Takšna obleka mora ščititi nosilca 5 ur v tekočem iperitu in 50 ur v vplinjenem iperitu.

Zatočišča. Pred bojnimi strupi se lahko zaščitimo mnogo laže, kakor pred vžigalnimi in eksplozivnimi bombami, ako zaščitne ukrepe izvedemo pravočasno in natančno v mirni dobi.

Pred bojnimi strupi se lahko zaščitimo v zatočiščih, ki so prirejena v to svrhu in za ta namen.

Zatočišča pred strupenimi plini zahtevajo enega od glavnih predpogojev, namreč da so hermetično zaprta. Kleti in kletni prostori naših običajnih zgradb bi se lahko lepo priredili za zaščito pred bojnimi strupi. Toda zaradi tega, ker se bo sovražnik v bodoči vojni ob priliki zračnega napada poslužil vseh napadalnih sredstev, morajo biti zatočišča tako zgrajena in urejena, da ščitijo istočasno pred bojnimi strupi, požari in drobci eksplozivnih bomb.

Zatočišč ni treba graditi v nižinah, temveč se lahko zgrade tudi na višje ležečih terenih.

O zatočiščih smo govorili že dovolj (glej: zaščita pred eksplozivnimi bombami!), zato naj naglasim tu le to, da bodo zatočišča lahko ustrezala svojemu namenu in mu služila le tedaj, če bodo zgrajena po strokovnem načrtu. V nasprotnem primeru so slaba zatočišča grob za ljudi, ki so se v takšna zatočišča zatekli, kajti njihovo življenje je, v njih v mnogo večji nevarnosti kakor izven zatočišča, če so opremljeni z masko. To zaradi tega, ker so plini težji od zraka in silijo zaradi tega v nižje ležeče prostore, kakor kleti, kletne prostore in prizemska mesta.

V najhujših primerih, če primanjkuje hermetično zaprtih zatočišč, se lahko poslužijo ljudje jam in rovov, ki so globoki vsaj 1,80 do 2 m in se nahajajo na goli višini. V njih lahko z masko pričakajo in prebijejo napad.

Čiščenje terena, raznih stvari in predmetov, ki so zastrupljeni z bojnimi strupi je odvisno od prirode strupa.

Strupi, ki učinkujejo le krajši čas, zelo hitro izpuhtijo in se izgube. Zato so: zrak, prostori in predmeti, ki so bili zastrupljeni s takšnimi strupi, nevarni in zastrupljeni le kratek čas.

Strupi pa, ki učinkujejo dalj časa, nasprotno zelo počasi izparevajo (zaradi visokega vrelišča!) in se dolge zadržujejo na terenu in posameznih predmetih. Zato lahko poškodujejo v mnogo daljšem razdobju ljudi, ki se zadržujejo v zastrupljenem prostoru in se poslužujejo zastrupljenih stvari in predmetov.

Čiščenje raznih stvari, predmetov in prostorov, ki so bili zastrupljeni s strupi, ki učinkujejo manj časa, se vrši:

- a) z naravnim zračenjem,
- b) umetnim zračenjem (električni in ročni ventilatorji),
- c) z ognjem, ki ga zakurimo na prostoru, če je ta pripraven za ta način čiščenja in
- č) razpršenjem nevtralnih raztopin s pomočjo razpršilcev.

Za nevtraliziranje strupov (klora, fozgena, difozgena itd.) uporabljamo žvepleni jeternik (žvepleni jeternik in natrijev hidrooksid). Za vinogradniško brizgalno, ki drži 12 do 15 litrov, je potrebno 240 g žveplenege jeternika in 50 g natrijevega hidrooksida.

Čiščenje raznih stvari, predmetov in prostorov, ki so zastrupljeni s strupi, ki učinkujejo dalj časa, je mnogo težje. Vedno je treba pri teh plinih upoštevati dejstvo ali so bili predmeti, stvari in prostori zastrupljeni z vplinjenoimi strupi ali pa s strupi v tekočem stanju. V prvem primeru je čiščenje nekoliko lažje, medtem ko je treba v drugem primeru včasih posamezne stvari in predmete, ki so manj vredni, uničiti.

Razni načini čiščenja so:

a) **Izhlapevanje** pod učinkom sonca ali struje segretega zraka, ki je segret na 100—200 stopinj C.

b) **Oksidacija** — uporaba oksidujočih sredstev, n. pr. klorovega apna. Ta način je pripraven za razkuževanje in čiščenje zastrupljenih zemljišč, prostorov, kožnatih in lesenih predmetov.

c) Razkuževanje in čiščenje s klorom v atmosferi 1:100 klora. To čiščenje se uporablja pri predmetih, ki so bili slabo zastrupljeni z vplinjenim iperitom.

č) **Ekstrakcija** — obstoja v uporabi nafte, bencina, petroleja, metil alkohola za odstranjevanje iperita iz zastrupljenih predmetov.

Raziskovanje bojnih strupov se lahko vrši:

a) s pomočjo posebnih priprav — detektorjev,

b) s pomočjo reaktorjev in reakcijskih papirčkov,

c) s pomočjo majhnih ptičev in živali (za ogljikov monoksid),

č) s pomočjo vonja.

Poslednje je najboljše, ker ima vsak strup svoj poseben vonj. Potrebno bi bilo, da bi bilo prebivalstvo izvežbano v določevanju posameznih strupov po vonju.

Prva pomoč osebam, ki so bile poškodovane z dušljivci.

Te ponesrečence spoznamo po tem:

a) da močno in neprestano kašljajo,

b) da klonejo, mlaskajo in težko dihajo,

c) da se jim na licu izraža strah, bledost ali pomodrelost in

č) da se pri težko poškodovanih lahko včasih opazi pena na ustnicah.

Prva pomoč obstoja v sledečem:

a) prenesti poškodovanega čimprej iz zastrupljenega na čist zrak in mu odpeti obleka. Namestiti mu masko na lice, dokler ga ne prenesemo na svež zrak.

b) Položiti ga na nosila in ga ogreti s steklenicami s toplo vodo, toplo obleko itd.

c) Ublažiti kašelj (po 1—2 kapljici etra v majhno količino vode) in mu dati kisik, da ga vdihava, če je bled in če težko diha.

č) Prenesti ga čimprej v ležečem položaju na nosilih v najbližjo ambulanco ali bolnico.

Prva pomoč osebam, ki so poškodovane s koževc.

Te ponesrečence spoznamo po tem:

v začetku:

a) da je grlo razdraženo in je glas zamolkel,

b) da obleka diši po iperitu (duh sličen česnovemu!),

c) da so oči razdražene (pordelo vezivo),

č) da je koža po licu in telesu rdeča in srbi,

d) da se jim kolca in bruhaajo;

pozneje:

a) veke so otečene in onemogočujejo gledanje,

b) glas je zamolkel in komaj govore,

- c) po koži se pojavijo različne opekline,
- č) stalno dremajo in se ne menijo za to, kaj se godi okoli njih.

Prva pomoč obstoji v tem:

a) čimprej je treba poškodovanca (z iperitom poškrabljenega) odvesti v najbližjo ambulanco ali bolnico. Sleči mu je treba obleko, ki je poškrabljena s tekočim strupom. Masko mu je treba namestiti na lice, dokler ga ne prenesemo v ambulanco ali bolnico, ker strup izhlapeva iz obleke.

b) Ako so roke ali lice poškrabljene s tekočim iperitom, je treba strup odstraniti s koščkom vate ali kakšno krpico in takoj poškodovana mesta umiti z vodo in milom in jih nato prevleči s slabo raztopino kalijevega permanganata. Roke lahko razkužimo tudi s suhim klorovim apnom, ko je enkrat iperit s kože odstranjen.

c) Nadaljnje delo v ambulanci ali bolnici spada v delokrog zdravnika in njegovih pomočnikov (striženje, kopanje, izpiranje očesne sluznice, nosa, ust in grla itd.).

Prva pomoč osebam, ki so bile poškodovane s solzavci.

Poškodovance poznamo po tem:

- a) da se jim oči močno solzijo in se jim zdi, da imajo pesek v očeh,
- b) da ne morejo gledati luči,
- c) da je očesna vezenina rdeča in nekoliko otečena.

Prva pomoč obstoji v tem:

- a) takšne osebe je treba takoj prenesti iz zastrupljenega zraka na svež zrak;
- b) posebna pomoč ni potrebna, ker solzenje kaj hitro preneha, toda vkljub temu je treba tudi takšne osebe prepeljati v najbližjo ambulanco ali bolnico zaradi izpiranja oči.

Prva pomoč osebam, ki so bile poškodovane s kihavci.

Ponesrečence poznamo po tem:

- a) da močno in neprestano kihajo,
- b) da iz nosa in ust teče slina.

Prva pomoč obstoja v tem:

a) da je treba takšne osebe takoj prenesti iz zastrupljenega zraka na svež zrak.

b) posebna pomoč tudi tu ni potrebna, ker se draženje hitro ublaži samo po sebi,

c) ako je poškodovana oseba uporabila zastrupljeno hrano ali vodo in so nastopili znaki zastrupljenja (bljuvanje, znižana temperatura, omrtvelost posameznih delov mišičja itd.), je treba to osebo takoj prenesti v najbližjo ambulanco ali bolnico

Prva pomoč osebam poškodovanim z ogljikovim monoksidom.

Ponesrečence spoznamo po tem:

- a) da ima ponesrečena oseba rumena lica in krvave oči (vezivo), pri hoji se opoteka in napravlja vtis pijanca,

- b) da se pojavlja močan glavobol in šumenje po ušesih,
- c) da so močneje zastrupljeni omedleli in zelo slabo dihajo. Dihanje je lahko tudi prenehalo.

Prva pomoč obstoji v tem:

- a) da je treba poškodovanega čimprej prenesti na svež zrak in ga položiti na tla, mu razpeti obleko, ga ogreti in mu nuditi kisik, da ga vdihava (čist ali pa s 5% CO₂),
- b) škropiti poškodovanega po licu in prsih s hladno vodo in drgniti srčni predel; naj duha amoniak, da bi se poškodovani čimprej zavedel,
- c) ako je prenehalo naravno dihanje, je treba takoj začeti z umetnim dihanjem,
- č) prenesti je treba poškodovanega čimprej v ležečem položaju v najbližjo ambulanco ali bolnico.

NB! Ne vstopajte v prostore, ki so zastrupljeni z ogljikovim monoksidom z običajno plinsko masko, temveč s kisikovim aparatom.

Prva pomoč osebam poškodovanim s cianovodenično kislino.

Ponesrečence spoznamo po tem:

- a) da se pojavlja močan glavobol, pritisk v sencih in megla pred očmi,
- b) pojavlja se omedlevica,
- c) da so močneje poškodovani nezavestni, zelo slabo dihajo (dihanje lahko tudi preneha), zenice so zelo razširjene, telo je krčevito upognjeno (glava je sklonjena vznak, roke iztegnjene, noge na pol zvite).

Prva pomoč obstoja v sledečem:

- a) poškodovanega je treba čimprej prenesti na svež zrak, ga položiti na tla, mu razpeti obleko in mu nuditi kisik, da ga vdihava,
- b) škropiti ga po licih, prsih in tilniku s hladno vodo in masirati mu srčno stran,
- c) ako je prenehalo naravno dihanje, je treba takoj pričeti z umetnim dihanjem,
- č) prenesti ponesrečenca v ležečem položaju na nosilih v najbližjo ambulanco ali bolnico.

(Dalje prih.)

Gasilstvo v službi obrambe pred vodo in pri drugih nesrečah

(Nadaljevanje.)

Gasilstvo lahko reši svojo nalogo v primeru vodne katastrofe zadostno le tedaj, ako razpolaga s primerno izvežbanim in opremljenim oddelkom in če je njih delo uravnano po dobro premišljenem in izdelanem načrtu.

S tem pa so tudi podane nadaljnje naloge: postavitve vodobranilnega oddelka, oprema, izobraževanje in načrt porabe.

Ustanovitev vodobranilnih oddelkov v okviru gasilstva bo potrebna v onih občinah, ki leže ob večjih vodnih tokih in jim grozi pogosta povodenj.

Najvažnejše in najtežavnejše vprašanje, od katerega je odvisen ves uspeh, je iskanje in pridobitev pripravne osebe za vodstvo vodobranilnega oddelka, ki mora, samo ob sebi umevno, voditi vsa vežbanja moštva.

Kaj pa bomo zahtevali od osebe, ki naj vodi vodobranilni oddelek?

Biti mora poklicen vozač na vodi, častnik ali pa podčastnik tehničnih trup, pionirjev ali pontonirjev, odnosno je moral to biti. Zadnjim je dati prednost, ker jim je znan postopek pri vežbanju. Posvetiti pa se mora nalogi z veslanjem in ljubeznijo do stvari.

Kako bomo sestavili članstvo teh oddelkov, sem že prei omenil, poudarjam le še to, da pritegnemo v oddelke predvsem mladino, ki se v svojih letih lože podredi, je telesno bolj spretna, ima veselje do športa in nima kot vzdrževalec rodbine posebnih težav v življenjskem boju.

Tehnična oprema mora zadostovati nalogam, ki čakajo te oddelke, in pa številu članstva. Pri tem bomo naleteli pač povsod na denarne težave ter se bomo morali skrčiti do skrajnosti.

Ne moremo pa pogrešati gotovega števila dolgih rečnih ladij s potrebnimi vrvmi, vesli in rešilnimi pasovi, odnosno krogi. Vsaka ladja mora imeti potrebno rezervo vesel, krmilnih vesel, ladijskih kavljev, ker se jih pri vežbanju mnogo potere. Za vajo pa ne bomo rabili vseh ladij, ker naj bodo nekatere vedno pripravljene in primerno opremljene za vsak primer nesreče.

Vaje na vodi poškušajo obleko in čevlje tako močno, da moramo oskrbeti članom potrebno obleko in čevlje, kajti drugače zapuste oddelke ali pa izostanejo od vaj član za članom in tako škodujejo ciljem oddelkov.

Sedaj pa bi moral govoriti o načinu vežbanja teh oddelkov. To je vprašanje zase in se mi bodo voditelji gotovo posebno posvetili, radi tega bom opustil razpravljanje s te strani. Kjer pa bo sila in pogosta nesreča dovedla narod k ustanavljanju vodobranilnih oddelkov, bom rade volje pomagal z nasveti.

Omenil bi še organizacijo vodobranilne službe. Ta mora biti zasigurana ves čas povodnji noč in dan, a vodstvo obrambe ne sme delati le pri gasilstvu, temveč pri vseh javnih korporacijah, tja gori do banskih uprav, če ne do pristojnega ministrstva — vršiti morata permanentno službo telefon in telegraf tako, da dobe lahko vedno zvezo vsa zainteresirana mesta.

Da storimo v primeru nevarnosti res pravilne ukrepe, da ničesar ne prezremo in nastale zahteve po njih pomenu pravilno ocenimo, je potrebno to nalogo pripraviti in si moramo izdelati tako rekoč nekaj program, ki pa mora sloneti na stvarnih dogodkih in vsebovati vse možne zahteve pomoči. In če potem ob prihodnji poplavi nastanejo druge zahteve, se boste spremenjenim razmeram lažje prilagodili in hitreje ter sigurneje boste storili potrebne in pravilne sklepe in ukrepe.

Oglejmo si sedaj predvidene naloge vodobranilnega oddelka v primeru nastale povodnji.

Kakor se mora gasilec pri vsakem požaru vprašati, če ni v nevarnosti človeško življenje, tako bo tudi najplemenitejša naloga teh oddelkov predvsem reševanje ogroženih ljudi in v zvezi s tem reševanje njih najbolj dragocenih premičnin. Raznovrstne so ogrožene situacije, a so vendar najbolj tipični primeri ti, da se večinoma starejši ljudje ne morejo odločiti, da zapuste svoj dom, ko so še imeli prosto pot in bi bilo to mogoče brez vsake nevarnosti; a voda raste — obkoli hiše in v hipu so popolnoma odrezani ter v resnični ali samo domnevani nevarnosti svojega življenja kriče: Na pomoč! Tu se treba z ladjo prepeljati k hiši, ki moli iz vode kakor kakšen otok, tam pritrčiti ladjo, ogrožene ljudi spraviti v ladjo in jih potem spraviti na varno obrežje. Ta naloga je pri močnejši struji nevarna in zahteva precejšnjo sigurnost vožnje po vodi.

Ako so na razpolago ladje raznih velikosti, se priporoča, da uporabimo za slično nalogo ladjo večjega obsega in radi tega večje stalnosti. To ladjo vlečemo proti vodi tako daleč, da s sigurnostjo dosežemo hišo in se odpeljemo kakor se je vadilo za prepeljanje na drugo stran, ladjo tik pred hišo zasučemo vzporedno z rečnim strženom, ta tako omogočimo ploski pristanek.

Obstoja pa nevarnost, da ladjo ob nepravilni cenitvi rečnega stržena in žive sile ladje zapeljemo predaleč v reko ter se ta pred hišo predloži, kar lahko povzroči, da se ladja prevrne odnosno prevezne in jo voda zalije.

Dolga rečna ladja se srečno bliža hiši. Tedaj odloži veslač, ki se nahaja v sprednjem koncu (delu) ladje, veslo, zagrabi kavelj, s katerim se skuša na primernem mestu oprijeti. Kavlja ne smemo prijeti na koncu, temveč ga moramo nekoliko popustiti, ko se pritrdimo, da tako ublažimo sunek ob pristanku. Ko je ladja potem pritrjena, še nismo preko vseh težkoč, ker treba pomoči potrebne spravljati večinoma s stlema strehe ali skozi okna v ladjo, kar je težavno posebno pri starejših, strahopetnih, ali drugače nerodnih ljudeh. Ako vidimo, da se ta ali oni pripravlja posebno nerodno, tedaj bomo takega rajši prenesli v ladjo ali ga pa povijemo v odeje ter ga spustimo z vrvmi v ladjo kakor kak zavitek. V pričakovanju takih reševalnih akcij, je najbolje, da opremimo vsako ladjo s tremi ljudmi. En mož ostane v ladji, a ostala dva izvršita rešitev ljudi. To pa je mogoče le tedaj, če nam je na razpolago dovolj velika ladja. Rešenim zaukažemo, da se v ladji takoj posedejo in jih razdelimo enakomerno na vse strani ladje. Nikdo ne sme v ladji stati, kajti s tem vzdigne težišče, zmanjša stalnost ladje ter je stoječi pri navoženju na kak le malo poplavljen predmet v nevarnosti, da se prevrne v vodo. Če rešujemo tudi premičnine, gre predvsem za rešitev domačih živali. Velike živali ne moremo rešiti z navadnimi ladjami, pač pa lahko konje, držeč jih za povodec, pri počasni vožnji plavajoč spravimo na varno obrežje. Najtežje rešimo govedo. To je mogoče le, če napravimo iz dveh ladij splav in na tem prevažamo govejo živino. Manjši živini zvezemo noge ter jo položimo zvezano v ladjo. Ko nalagamo ladjo, moramo najtežje predmete položiti na dnu ladje in moramo pustiti veslačem prost potreben prostor.

Če niso v nevarnosti človeška življenja, se bo obrnila skrb vodobranilnih oddelkov na čuvanje mostišč in nosačev pri mostovih, ki niso dovolj visoki. V nekaterih krajih najdemo mostove, ki jih lahko dvigamo ali znižujemo. Tu je pomoč lahka. Pri drugih mostovih to ni mogoče. Tedaj je treba porušiti mostišča, ograje in nosače, preden vodna gladina doseže spodnji rob mostišča odnosno krova. To pa zaradi tega, da nam teh delov ne odnese voda. Da moremo to opraviti, potrebujemo mnogo orodja, ki mora biti na razpolago. Ako ni več dovolj časa za porušenje krova, moramo posamezne dele z vrvmi in skobami (spone) primerno zvezati v eno celoto. Če jih tudi potem dvigne voda raz jarmov, jih imamo privezane k obrežju. To delo zahteva strokovno vodstvo po sposobnem tesarju ali sorodnem poklicu, in ga sigurno ne bomo mogli izvesti v vsakem primeru.

Ko so l. 1920. nastale na Solnograškem velike poplave, je v najkrajšem času, v nekoliko urah, odnesla voda 32 mostov. Če bi imeli tedaj izvežbane vodobranilne oddelke, bi sigurno rešili marsikateri most.

Važno je tudi vprašanje obrambe mostov v času, ko se tali led. Odstranitev nakopičenega ledu je pri mostovih nujno potrebna. Ko ga odstranjujemo, skrbimo za zadosten odtok pod tokom. Predvsem odstranimo led med jarmi mosta s pomočjo ladij. Z delom pričnemo od obrežja naprej proti sredini, da imamo tako zavarovan hrbet za eventualno vrnitev, če bi se premaknila v sredini se nahajajoča ledena množina. Rabili bomo pri delu sekire, kavlje,

lomilne drogeve in drugo. Ko povzroči južno vreme talitev ledu, treba na posebno nevarnih mestih, kjer se lahko nakopiči led in tako povzroči nevarne poplave, pripraviti primerne obrambne priprave. Dostikrat bo treba veliko množino sprejetega ledu razstreliti in tako obvarovati cela naselja in pokrajine pred naplavami. Nevarni so posebno veliki ovinki rek, rečne ožine, katerim naj velja posebna pažnja.

Še pri obrambi obrežij se moramo pomuditi.

Reka je spremenila rečni stržen, ker jo je v to prisililo kamenje, ki ga vodi s seboj ter udarja z vso močjo na gotovem mestu na obrežje. Že prej je segla reka v bližino naselij. Obrežje trga voda kos za kosom, le majhen pas jo še loči od prvih hiš. Hiše so v skrajni nevarnosti, ljudje obupani.

Kako jim bomo pomagali?

V tem primeru je edina pomoč, da napravimo ukrepe proti razdirajočemu delu vode. To se pa zgodi le, če odbijamo moč rečnega stržena s primernim zasilnim birjenjem. Način izvršitve zavisi od razpoložljivega materiala. Učinkovito bomo to storili, če uporabimo tako zvane koze za birjenje, ki jih rabijo posebno v alpskih deželah, kjer čestokrat nenadoma prihajajoče vode ogrožajo človeška bivališča. So to precej ploščati trinogi, skupaj stesani ali zbiti ali pleteni. Na dve nogi pribijemo deske ter s tem tvorimo obliko piramide. Kozo se potem z obito stranjo porine v vodo proti toku, da ubrani sunek vode in tako obvaruje drobljivo obrežje. Kozo moramo takoj, ko smo jo porinili v vodo, od zadaj napolniti z vsakim dosegljivim materialom, ki smo ga že prej zbrali. Ako so na razpolago delavci, napravimo iz šibja, majhnega drevja, zemlje in kamenja pogrezljive fašine. Razvrstitev teh koz v kakšnem določenem redu ni potrebna. Pesek hitro zasilplje koze in tvorijo te kompaktno maso, ki nadaljnje sunke deroče vode odbijajo bolj kakor je to zmoglo drobljivo obrežje. Pri globoki vodi zahteva pogreznjenje teh koz precej spretnosti in moči ter jih je treba radi vzgona primerno obtežiti. (Dalje prih.)

Kaloh Alojzij, Studenci:

Hladnokrvnost pri požarih

V današnjih hudih in kritičnih časih je težko biti hladnokrven. Gospodarska kriza vpliva zelo kvarno na razpoloženje ljudi, da se v splošnem opaža neka nervoznost, ki je nekdanj nismo opazili. Zbeganost je posebno velika, kadarkoli je v bližini kakšna katastrofa. Stari gasilci se spominjamo, da smo v časih pred 30 leti opazali pri požarih neko neobičajno mirnost, ki je danes več ne najdemo. Vsaj sosedje so se zadrževali hladnokrvno, dočim danes nastajajo včasih zmešnjave, ki so pri reševanju samo v škodo.

Pred vsem je potrebno, da se v tem oziru seznanimo z nekimi pojavi, ki jih mora poznati vsak gasilec. Gre za posebne zakone duševnega razpoloženja, ki razburjajo ljudi. Čitali smo o žalostnih dogodkih v Kerestincu na Hrvaškem, kjer je neodgovorna masa v razburjenju storila umore, ki jih posameznik nikdar ne bi storil. Tudi masa pri požarih je nerazsodna in s tem treba računati.

Glavno načelo pri požarih je: potrebna h l a d n o k r v n o s t mora pokazati predvsem g a s i l s k a č e t a ! Če tega ni, je lahko pokvarjeno vse. Bil sem nekoč pri požaru, kjer so gasilci pridrveli z velikanskim hruščem, tro-

bente so trobentale, kakor da bi šlo za sodni dan, povelja in kričanje se je mešalo vse križem kražem. Vse je napravilo vtis zmešnjave, čeprav so v resnici bili gasilci dobro izvežbani. Videl pa sem še drug primer, ko se je četa s 3 turbinami pripeljala skoraj neslišno in prav tako mirno posegla v akcijo. Končni efekt? Sijajen! Kakor da je vse samo po sebi umevno se je vse razvijalo in gledalec je moral dobiti vtis, da delajo po točno določenem načrtu. Seveda najdemo tudi privatnike, ki hočejo veljati za »strokovnjake«, ki kritizirajo tako delo kot »murksanje« ali pa kot — lenobo. V resnici pa je to hladnokrvnost, ki je edino na mestu.

Kako se morajo obnašati posamezniki, o tem nas poučujejo tehnični predpisi. Samoumevno je, da bo vsak delal vedno skupinsko, to se pravi z naslonitvijo na druge tovariše. Kadar vidiš, da si v skupnosti, se boš laže znašel v reševanju. Poznam primere, da so se posamezni tovariši hoteli včasih pokazati kot junaki in so tvegali na lastno pest življenje z nevarnim reševanjem. Pri tem so pozabili na kontakt s svojo okolico, ki jim seveda ni mogla pomagati, če so zašli v nesrečo. Prva zapoved vsakega gasilca bi morala vedno biti: k o l e k t i v n a a k c i j a je najuspešnejša. To je: v skupni pomoči je pričakovati šele višek moči. »Z združenimi močmi!« to je glavna zahteva, ki bo vedno in povsod na mestu, če bo z njo združena hladnokrvnost vsakega posameznika in pa celotne čete. Pri večjih požarih pa velja isto tudi za vse formacije skupno.

Ko bodo ljudje videli, da reševalci delajo požrtvovalno in mirno, bodo izostali vsi izbruhi v masi.

Mirno kri in srce na pravem mestu — s tem pa je dosežen že polovični uspeh!

Delo poveljnika na požarišču

O njegovem delu smo že obilo slišali. Omenim naj le sledeče: poveljnik naj bo poveljnik, ne pa da je obenem brizgač, plezalec, reševalec, samaritan itd. On naj ostane vedno na gotovem mestu, odkoder naj vodi vse gašenje. To je potrebno tudi radi zveze. Hočem orisati majhno sliko gašenja na deželi. Prosim pa, da ne smatrate de sliko za splošno.

Alarm z rogom, deca v zvonik, plat zvona, krik v vasi. Gasilci prihite od vseh strani do gasilskega doma. Kdo ima ključ? Beži po ključ! Ga ni doma! Pa ženo pokliči, da ti ga da! Kje so pa konji? Skoči tja in tja! Če je avto, noče užgati — smola; nazadnje užge, če je v avtomobilu sploh kaj bencina. Kje je šofer? No, pa vzemimo, da gre vse po sreči. Četa se odpelje iz spravišča in pusti za seboj nevede gasilski dom odprt. Ko se pripeljejo do pogorišča, hiti poveljnik k ognju, da si ogleda situacijo. Njemu sledi moštvo s častniki. Poveljnik sedaj tuhta, kako se bo lotil gašenja; ako hoče izdati kakšna povelja, z žalostjo ugotovi, da je sam, ker so se vsi gasilci razkropili z namenom, da bi pomagali in se lotili že vsak svojega dela. Zgodi se, da gasilci razvijajo tri ali štiri vode cevi, a imajo samo en ali dva ročnika. Dogodi se, da so položene cevi prekratke ali pa predolge — z eno besedo, da je gašenje sploh nemogoče. Zdaj še tekma, kdo bo prej zgrabil za ročnik, kajti vsak se hoče postaviti kot brizgač. Navadno se konča to tekmovanje s tem, da poveljnik zapove: »Jaz bom šprical!« Gašenje se prične. Po srečno zadušenem požaru sledi povelje: pospraviti. Poveljnik pa gre na izvid, kje bi se dalo morda gasiti še grlo.

Poveljnik naj bo vedno oseba, v katero ima moštvo zaupanje in do katere ima spoštovanje vsakdo od gasilcev. Kajti le tedaj se lahko reče, da je četa

disciplinirana. Poveljnik naj bo seveda tudi za svoje delo v gasilstvu dovolj sposoben in zmožen. Pri volitvah poveljnika se ne sme nikoli dogoditi, da bi igralo glavno vlogo sorodstvo ali bogastvo itd. Od poveljnika pa se seveda zahteva, da postopa tako, da ne žali svojega moštva in ne škoduje ugledu gasilstva.

Razdiranje ali podiranje gorečih objektov

Na deželi je vobče navada, da se pogasli objekt kolikor le mogoče podira s kavljji in razdira, ne glede na to ali je to potrebno ali ne. Ne ostréjše, ne okna ali dimnik niti zidovje ni varno pred kavljem. Proti temu zlu nastopajmo z vsemi sredstvi. Redko vidiš na kakšnem pogorišču, da še stoji dimnik ali požarni zid. Ta dva morata postati žrtev brutalnosti in razdiralnosti.

Če pogorišče pregledamo, moramo takoj doznati ali se je gašenje vršilo pravilno in če je bil poveljnik na svojem mestu. Vsaka četa si naj šteje v čast, da pogašeno pogorišče zapusti v takem stanju, da se ne vidi drugega, kakor očrnelo zidovje in ogorelo tramovje, ne pa kup zidovja in kamenja. Kavljje uporabimo samo v izjemnih primerih. Neki nemški strokovnjak na polju gasilstva pravi: »Kavljji danes ne spadajo več h gasilskemu orodju — temveč v kak gasilski muzej!«

Gašenja požara in pravilne gasilske taktike se mora le učiti. Požar pravilno gasiti je umetnost, razdiranje gorečega poslopja pa vendar ne moremo smatrati za umetnost, kajti za to je sposoben vsak delavec.

Zalibog je že itak mnogo ljudi, ki se hočejo s požigom okoristiti ali obogateti ali pa z razdiralnim delom doseči čim večjo zavarovalnino. Gasilci moramo prav tem ljudem prekrizati račune, ne pa njihovo delo olažšati, saj niso redki primeri, da gasilce pri njihovem napornem delu ovirajo in celo napadajo. To pa gasilstva ne sme ovirati pri njegovem vzvišenem delu.

Ing. Dolenc Fr.:

Gasilstvo madžarske prestolice

Meseca oktobra tega leta je organizirala Gasilska zveza poučno potovanje po Madžarski, Avstriji, Češkoslovaški in Nemčiji. Kakor v vsaki stroki, tako je zlasti za nas gasilce posebno važno spoznavanje razmer v inozemstvu. Na ta način je mogoče kritično presojati domače razmere, spoznavati pomanjkljivosti in jih na podlagi modernih pridobitev drugod odstraniti, odnosno izboljšati. Vsako mesto ima v pogledu organizacije gasilstva, orodja, opreme in tudi taktike svoje posebnosti. Povsod se poleg običajnega in znanega vedno najde kakšna zanimivost.

Madžarska prestolica Budimpešta ima 1,150.000 prebivalcev ter se razprostira na ozemlju 300 km². Največja razdalja znaša okroglo 20 km. Za požarno varnost skrbi poklicna gasilska četa z 12 častniki in 559 gasilci. Prostovoljna gasilska četa je le ena s 60 možmi in vrši službo pripravljenosti od 23. ure ponoči do 5. ure zjutraj. Služi kot pomoč poklicnim gasilcem, od katerih dobi na razpolago tudi voz, za opremo moštva pa mora skrbeti sama.

Ker bo gotovo zanimal tudi prostovoljnega gasilca ustroj vele mestne poklicne gasilske čete, naj omenim najvažnejše. Prijavo požara prejema gasilska telefonska centrala po državnem telefonu ali pa potom javilcev požara. V mestu je 530 takšnih prijavnih aparatov. Za čim hitrejšo orientacijo požarišča in alarmiranje najbližje postaje se poslužujejo naslednjega postopka: Vse mestne ulice in ceste so zabeležene po abecednem redu in indeksu v posebni knjigi. Poleg vsake ulice ali ceste sta pa vpisani še dve številki, od katerih je ena sodo in druga liho število. Po prijavi požara poiščejo v knjigi ulico in obe številki. Na zidu imajo velik mestni načrt v obliki kroga. Obod kroga je razdeljen na gosto z zaporednimi lihimi števili (1, 3, 5, 7 itd.). V sredini kroga je pritrjena palica, ki sega do oboda in se da po njem vrteti. Na tej palici so pa tudi zareze, ki so zaznamovane z zaporednimi sodimi števili (2, 4, 6, 8 itd.). Za ugotovitev ulice postavi gasilec palico tako, da stoji kazalo na številki (na obodu kroga), ki jo je našel v knjigi. Drugo številko pa poišče na palici. Na ta način najde ob pripadajoči zarezi palice ulico ali cesto. Ves načrt je razdeljen v več manjših odsekov, ki so posebno zaznamovani. Vsak odsek ima pa zopet svoje zemljevide. Na ta način dobijo takoj za vsak okoliš ustrezajoč zemljevid, ki ga vzame potem častnik s seboj na požarišče. Med iskanjem ulice in zemljevidov je telefonist čevda že alarmiral moštvo. Od trenutka, ko dobi telefonist prijavo požara, pa do tedaj, ko zapusti gasilski avto orodjarno, preteče podnevi 30—35 sekund, ponoči pa največ eno minuto.

Tudi za napad imajo budimpeštanski gasilci posebno taktiko. Prvi avtomobil, ki odhiti na požarišče, je tako zvani udarni voz s sedmimi gasilci. Ti so opremljeni z zaščitnimi kisikovimi aparati (Dräger), ročnimi gasilnimi aparati (Polar-Total itd.) in malo ročno brizgalno z vedrom, ki brizga tudi peno. Ta udarni oddelek (glej sliko) ima nalogo, požar pogasiti ali pa vsaj pregledati situacijo. Oddelku poveljuje vedno častnik, ki mora z njim v goreči prostor.

Od priliki našega bivanja smo imeli priliko videti delo gasilcev pri sobnem požaru. Ko smo prispeli na lice mesta — gorelo je v sobi II. nadstropja večje stanovanjske hiše — so položili gasilci že cevi po stopnicah, zunaj pa je bila v pripravljenosti »Magirus« lestva. Odhitei smo v sobo, iz katere se je še kadilo. Vnela se je postelja — domnevali so, da zaradi kratkega stika v električni napeljavi — ter ogrožala tudi ostalo pohištvo. Udarni oddelek je kljub gostemu dimu vdrl v sobo, za silo pogasil ogenj z gasilnimi aparati, razdril posteljo in odnesel tleče in deloma še goreče dele na stopnišče, kjer so jih popolnoma pogasili ostali. Pri vsej akciji, ki je trajala le nekaj minut, niso porabili niti kapljice vode in na ta način tudi niso povzročili nobene škode. Ogenj, ki bi lahko napravil ogromno škodo, so pogasili le s hitrim in smotrnim nastopom. Za primer, da bi na ta način ne obvladali požara, so se pa zavarovali in pripravili cevi.

V svrhu točnega pregleda, kakšno orodje in kateri častniki so odšli na požarišče in kaj je še na razpolago, sta nameščeni v telefonski sobi in pri poveljniku posebni tabli z označbo vsega orodja in častnikov vseh postaj. Čim kakšno orodje ali častnik zapusti postajo, se dotično polje osvetli. Na ta način je takoj razvidno, kakšno orodje in iz katere postaje je odšlo na požarišče.

Od zanimivosti pri orodju bi bila omembe vredna posebna brizgalna za sesanje iz večjih globin kot 9 m. Ta brizgalna nima sesalne cevi in jo spustijo v vodnjak, da plava na vodi. Vodo potem oddaja s primernim pritiskom po tlačni cevi navzgor.

Poleg posebnih naprav za kemično in zračno peno imajo tudi poseben stroj za gašenje z izpušnimi plini avtomobilskega motorja. Te pline, ki pri

pogonu uhajajo, ujemajo, očistijo in ohladijo. Nato jih komprimirajo na 8 atm. in jim primešajo sode. Glavna sestavina izpušnih plinov je v tem primeru ogljikov dvokis, ki ogenj uduši, ker prepreči dostop zraka. Soda (natrijev bikarbonat) se pa pri 110° C razkrajja in oddaja tudi ogljikov dvokis. Takšno gašenje so nam tudi predvajali in ga prikazuje slika. Zlasti uporabno je pri gašenju električnih naprav.

Idejo za ta način gašenja je dal in jo tudi praktično izvedel častnik njihove poklicne čete g. Kornel Szilvay.

Četa ima tudi razne priprave, ki ji služijo na požarišču. Omenim naj priročni aparat za rezanje železnih zastorov. Vso pripravo z acetilenom in kisikom nosi en sam gasilec. Dalje imajo razne naprave za zračenje — ventilatorje in ekshaustorje — s katerimi odstranijo iz gorečih prostorov dim, priročne električne svetilke z jeklenimi baterijami, reflektorje, dvigalne naprave na hidravlični pogon itd.

Pred zaključkom še nekaj podatkov o organizaciji madžarskega gasilstva. Požarno-policijsko službo vršijo pri njih okrajni načelniki, ki nadzirajo tudi prostovoljne gasilce po svojih referentih — gasilskih inspektorjih. Ti so torej državni uradniki, ki vršijo to službo poleg svojih rednih poslov in dobivajo za to delo posebno nagrado. Enako kot okrajni inspektorji, so tudi deželni in državni (vrhovni) inspektor državni uradniki. Vsi pa morajo dovršiti šestmesečni gasilski tečaj, ki ga v ta namen priredi ministristvo za gasilske inspektorje in častnike poklicnih gasilskih čet. Okrajni inspektorji nadzirajo delo prostovoljnih gasilskih čet in poročajo o tem okrajnemu načelniku. V primeru, da ugotovijo nerednosti ali pomanjkljivosti, zaukaže okrajni načelnik občini, da napravi red.

Gasilstvo vzdržujejo občine in deloma tudi država. Pripravljajo tudi 3%-ni gasilski sklad s prispevki zavarovalnic. Imajo poseben gasilski zakon, ki je izšel lansko leto in požarno-policijski red, ki je stopil v veljavo letos 1. oktobra in je obvezen za vso državo.

